

**Vnútoraná smernica
o riešení šikanovania žiakov**

Úvodné ustanovenie

V súlade s Metodickým usmernením MŠ SR č. 7/2006 – R z 28. marca 2006 k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v školách a školských zariadeniach, ktoré nadobudlo účinnosť 1. apríla 2006 vydávam túto smernicu riaditeľky školy:

1. Základným preventívnym opatrením školy je princíp:

„Sme škola, kde sa šikanovanie netoleruje v žiadnych podobách!“

2. Formy správania a konania uvedené v čl. 3 a čl. 5 tejto smernice nie sú v žiadnom prípade **neškodným humorom a zábavou**.
3. Úlohou vedenia školy, všetkých pedagogických a nepedagogických zamestnancov **je vytvoriť pozitívnu klímu v škole**, aby sa predchádzalo týmto prejavom a patologického správania žiakov i skupín žiakov.
4. Táto smernica je v súlade s pravidlami správania a konania žiakov vrátane sankcií za ich porušenie zapracovanými v školskom poriadku školy.
5. Výchovný poradca a koordinátor prevencie rizikového správania zapracuje ustanovenia tejto smernice do svojich plánov práce.
6. S touto smernicou sú povinní oboznámiť žiakov školy všetci triedni učitelia a túto skutočnosť zapísať do preberajúceho učiva v časti „*triednická hodina*“.
7. S touto smernicou boli oboznámení všetci pedagogickí zamestnanci školy na pracovnej porade konanej dňa, čo potvrdili svojim podpisom na prezenčnej listine priloženej k tejto smernici.
9. Vedenie školy zabezpečí vzdelávanie v oblasti prevencie šikanovania najmä triednych učiteľov a koordinátora prevencie.
10. S touto smernicou boli oboznámení rodičia, resp. zákonní zástupcovia žiakov na prvom triednom aktíve v novom školskom roku

Táto smernica bude zverejnená, v zborovni (**pre pedagogických a nepedagogických zamestnancov školy**) ako aj na webovej stránke školy. Súčasne ju dostanú všetci triedni učitelia.

12. Smernica nadobúda účinnosť dňom 20. októbra 2009 a platí až do odvolania, príp.zmeny príslušnej legislatívy.

Čl. 1 Charakteristika šikanovania

Šikanovaním rozumieme akékoľvek správanie žiaka alebo žiakov, ktorých zámerom je ublíženie inému žiakovi alebo žiakom, prípadne ich ohrozenie alebo zastrašovanie. Ide o **cielené a opakované** použitie násillia voči takému žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z najrôznejších dôvodov nevedia alebo nemôžu brániť. Prejavuje sa v rôznych podobách, ktoré môžu mať následky na psychickom a fyzickom zdraví.

Čl. 2 Podstatné znaky šikanovania

Sú nimi:

- a) úmysel bezprostredne smerujúci k fyzickému alebo psychickému ublíženiu druhému,
- b) agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov,
- c) opakované útoky,
- d) nevyrovnaný pomer síl medzi agresorom a obeťou.

Čl. 3 Prejavy šikanovania

1. *Priama podoba:*

- a) fyzické útoky,
- b) urážlivé prezývky,
- c) nadávky,
- d) posmech,
- e) tvrdé príkazy agresora vykonať určitú vec proti vôle obeť,
- f) odcudzenie vecí atď.

2. *Nepriama podoba* – napr. ohováranie, prehládanie a ignorovanie obeť.

Čl. 4 Zodpovednosť školy

1. Škola zodpovedá za žiakov v čase školského vyučovania a školských akcií v súlade s § 152 zákona č. 45/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní / školský zákon/ a o zmene a doplnení niektorých zákonov, Dohovorom o právach dieťaťa a podľa pracovného poriadku školy.
2. Za povinnosť uvedenú v predchádzajúcom bode sú zodpovední všetci pedagogickí zamestnanci školy, konkrétne:
  - a) *tí, ktorí realizujú vyučovací proces,*
  - b) *tí, ktorí vykonávajú počas prestávok pedagogický dozor na chodbách*
  - c) *tí, ktorí vykonávajú pedagogický dozor počas školských akcií rôzneho druhu (napr. výlety, exkurzie, kultúrne podujatia, športové podujatia,)*
  - d) *tí, ktorí vykonávajú pedagogický dozor v ŠJ.*
3. Škola zodpovedá aj za škodu, ktorú v čase vyučovania, resp. v dobe vykonávania tzv. prechodného dohľadu spôsobí žiak, pokiaľ ten **(to zn. učiteľ alebo lektor), kto je povinný vykonávať dohľad nepreukáže, že náležitý dohľad nezanedbal** (§ 422 Občianskeho zákonníka).
4. V prípade, že náležitý dohľad nebol zanedbaný a dotýčny vykonávajúci dohľad preukáže spôsobenie škody žiakovi, **za škodu zodpovedá žiak** (v prípade plnoletosti žiaka), **resp. rodič alebo zákonný zástupca žiaka** (v prípade nepĺnoletosti žiaka).
5. Šikanovanie, resp. jeho náznaky, nesmie byť zamestnancami školy **v žiadnej miere akceptované**. Pedagogický zamestnanec musí šikanovanie medzi žiakmi **bez meškania riešiť**, oznámiť túto skutočnosť triednemu učiteľovi agresora a obeť, výchovnému poradcovi, vedeniu školy a každej jeho obeť poskytnúť okamžitú pomoc.

Čl. 5

Priestupková a trestnoprávna zodpovednosť

1. Šikanovanie žiakov môže v určitých prípadoch napĺňať skutkovú podstatu priestupkov v zmysle **zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch** v znení neskorších predpisov. Ide predovšetkým o priestupky:
  - a) *proti občianskemu spolunažívaniu,*
  - b) *proti majetku.*
2. Zodpovedným za priestupky je ten, kto v čase spáchania priestupku dovŕšil **pätnásť rok svojho veku**, to zn. žiak/čka. Ak v čase spáchania priestupku dovŕšil/a pätnásť rok a neprekročil/la osemnásť rok svojho veku, zaraďuje sa do kategórie „**mladistvých**“.
3. Šikanovanie žiakov môže v určitých prípadoch napĺňať aj skutkovú podstatu trestných činov v zmysle **zákona č. 300/2005 Z. z. – Trestný zákon**. Ide najmä o trestný čin:
  - a) *ohovárania,*
  - b) *nebezpečného vyhrážania,*
  - c) *ublíženia na zdraví,*
  - d) *obmedzovania osobnej slobody,*
  - e) *nátlaku,*
  - f) *vydierania,*
  - g) *lúpeže,*
  - h) *hrubého nátlaku,*
  - i) *krádeže,*
  - j) *poškodzovania cudzej veci,*
  - k) *neoprávneného užívania cudzej veci.*
4. Páchateľom trestného činu je ten (to zn. žiak/čka), kto trestný čin spáchal/a sám/sama. Za spolupáchateľstvo trestného činu sa považuje, ak bol trestný čin spáchaný spoločným konaním dvoch alebo viacerých osôb.
5. Trestne zodpovedný je ten, **kto v čase spáchania činu dovŕšil štrnásť rok svojho veku**. Žiaci, ktorí v čase spáchania trestného činu dovŕšili štrnásť rok a neprekročili osemnásť rok svojho veku, sa podľa trestného zákona zaraďujú do kategórie „**mladistvých**“.
6. Učiteľ/ka alebo zamestnanec našej školy, ktorému (ktorej) bude známy prípad šikanovania **a neprijme v tomto smere žiadne opatrenia, neoznami túto skutočnosť triednemu učiteľovi agresora a obete, výchovnému poradcovi a zástupcovi vedenia školy**, sa vystavuje riziku trestného postihu.
7. Konaním podľa predchádzajúceho bodu môže zamestnanec napĺňať i skutkovú podstatu **trestného činu neprekazenia trestného činu, neoznámenia trestného činu alebo ublíženia na zdraví** a to tak: *že inému (to zn. žiakovi) z nebanlivosti ublíži na zdraví tým, že poruší dôležitú povinnosť vyplývajúcu z jeho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie, alebo uloženú mu podľa zákona.*

Čl. 6

Postup v prípade zistenia šikanovania

V prípade, že v priestoroch budovy počas školského vyučovania, na športoviskách resp. na školských akciách uvedených v čl. 4, bod 2 písm. d) **sa zistí prípad šikanovania**, je každý pedagogický resp. nepedagogický zamestnanec postupovať takto:

1. Ten zamestnanec, ktorý tento prípad zistí, informuje o tejto skutočnosti triedneho učiteľa agresora a obete (**predtým si zistí meno a priezvisko týchto žiakov a triedu, ktorú navštevujú**), výchovného poradcu a zástupcu vedenia školy. Pri vážnych prípadoch, ale aj pri agresii agresora zamestnanec zavolá políciu.

2. Triedni učители si na vyšetrenie prizvú daných žiakov, zamestnanca školy, ktorý skutočnosť oznámil a výchovného poradcu školy (**pri zachovaní dôvernosti**). O danom vyšetrení spíšu zápis, pričom tento odovzdajú v 1 vyhotovení:
    - zástupcovi vedenia školy
    - jeden exemplár si nechajú pre svoju potrebu a priložia ho ku katalógovému listu žiaka.V zápise popíšu skutočnosť, vyjadrenia agresora a obeť a navrhnu opatrenia na riešenie.
  3. Triedni učители agresora a obeť v spolupráci s výchovným poradcom **si pozvú na pohovor rodičov, resp. zákonných zástupcov týchto žiakov**. Aj o tomto stretnutí spíšu zápis (*pozri bod č. 2*). K pohovoru prizvú aj zástupcu vedenia školy.
- Po písomnom uzavretí celého prípadu, zvážení návrhov na opatrenia, vyjadrení agresora a obeť, rodičov, resp. zákonných zástupcov týchto žiakov **riaditeľ školy rozhodne o ďalšom postupe** v súlade s vnútorným poriadkom školy, pracovným poriadkom školy, resp. zákonom č. 300/2005 Z. z. a č. 372/1990 Zb.
4. Nakoľko šikanovanie je závažným negatívnym spoločenským javom, celý prípad vyšetrenia šikanovania sa bude realizovať **pri zachovaní dôvernosti až do vyriešenia daného prípadu**. Týmto postupom nie je dotknutá informačná povinnosť školy.
  5. V prípade, že tento negatívny jav zistí žiak/čka školy, je povinný/á okamžite o tejto skutočnosti informovať svojho triedneho učiteľa a v jeho neprítomnosti zástupcu vedenia školy.

Čl. 7

Metódy riešenia šikanovania

1. Pre vyšetrenie šikanovania žiakov sa budú v našej škole používať tieto metódy:
  - a) *zaistenie ochrany obetiam,*
  - b) *rozhovor so žiakmi, ktorí na šikanovanie upozornili, rozhovor s obeťou a agresormi,*
  - c) *nájdienie vhodných svedkov, individuálne, prípadne konfrontačné rozhovory so svedkami – nikdy nekonfrontovať obeť a agresora,*
  - d) *kontaktovanie rodičov alebo zákonných zástupcov žiakov,*
  - e) *kontaktovanie špecializovaných inštitúcií (centrum pedagogicko-psychologického poradenstva, diagnostické centrum atď.) – kontakt zabezpečuje výchovný poradca,*
  - f) *využitie anonymnej dotazníkovej metódy.*
2. Pri výskyte skupinového násillia voči obeť sa bude používať tento postup:
  - a) *okamžitá pomoc obeť,*
  - b) *dohoda riaditeľa školy s výchovným poradcom, triednymi učiteľmi a s ostatnými pedagogickými zamestnancami školy na postupe vyšetovania,*
  - c) *vlastné vyšetrenie,*
  - d) *zabránenie nožnej krivej výpovede agresorov, ich izolácia bez možnosti dohodnúť sa na spoločnej výpovedi,*
  - e) *pokračujúca pomoc a podpora obeť,*
  - f) *nahlásenie prípadu polícii – rozhodne riaditeľ školy,*
  - g) *kontaktovanie rodičov alebo zákonných zástupcov žiakov – zabezpečia triedni učители,*
  - h) *kontaktovanie špecializovaných inštitúcií.*

Čl. 8

Opatrenia na riešenie situácie

V prípade, že sa vyskytne prípad šikanovania, sa budú používať tieto opatrenia:

1. *Opatrenia pre obeť:*
  - a) *odporučit' rodičom žiakov vyhľadať odbornú starostlivosť (hlavne pedagogicko – psychologickú poradňu),*

- b) zorganizovať skupinový intervenčný program riaditeľa školy v spolupráci s CPP,
  - c) informovanie a poradenstvo pre rodičov žiakov.
2. *Opatrenia pre agresorov:*
- a) odporučiť rodičom agresorov vyhľadať odbornú starostlivosť (*hlavne CPP*),
  - b) výchovné opatrenia – pokarhanie RŠ,
  - c) preložiť žiaka do inej triedy,
  - d) znížiť známku zo správania,
3. *Opatrenia v mimoriadnych a opakovaných prípadoch*
- a) odporúčenie rodičom umiestniť žiaka na dobrovoľný diagnostický pobyt do liečebno – výchovného sanatória,
  - b) oznámenie príslušnému Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny – sociálno-právna ochrana detí za účelom využitia nutných výchovných opatrení v prospech maloletého v zmysle zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci, v znení neskorších predpisov,
  - c) oznámenie príslušnému útvaru Policajného zboru SR, ak došlo k závažnejšiemu prípadu šikanovania, pri ktorom je podozrenie, **že bol spáchaný trestný čin alebo čin inak trestný** (u maloletých).

Čl. 9

Spolupráca školy s rodičmi žiakov a ďalšími inštitúciami

1. Pri podozrení na šikanovanie žiaka sú koordinátor prevencie, výchovný poradca, **ale hlavne triedni učitelia povinní upozorniť rodičov žiakov:**
  - *aby si všímali možné príznaky šikanovania a*
  - *súčasne ponúknuť im pomoc.*Táto povinnosť platí tak pre rodinu obete ako aj rodinu agresora.
2. Pri pohovore s rodičmi sú učitelia povinní dbať na taktný prístup a **najmä zachovanie dôvernosti informácií.**
3. Spoluprácu pri danej problematike so špecializovanými inštitúciami za školu zabezpečuje **koordinátor prevencie.**
4. Pri podozrení, že šikanovanie naplnilo skutkovú podstatu priestupku alebo trestného činu, je riaditeľ školy povinný oznámiť túto skutočnosť príslušnému útvaru Policajného zboru SR.
5. Riaditeľ školy je povinný bez zbytočného odkladu oznámiť orgánu sociálno-právnej ochrany skutočnosti, **ktoré ohrozujú žiaka, alebo že žiak spáchal trestný čin, prípadne opakovane páchal priestupky.**

V Hornom Srní 19.október 2009

PaedDr. Helena Kramáriková
riaditeľka školy